

ת"פ 1277/05/20 - מדינת ישראל, באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב נגד ירוסלב שוב, אברהם דרעי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 1277-05-20 מדינת ישראל נ' שוב ואח'

לפני כבוד השופט בני שגיא, סגן נשיא
המאשימה מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב
על-ידי ב"כ עו"ד מירב גבע
נגד
הנאשמים
1. ירוסלב שוב
2. אברהם דרעי
על-ידי ב"כ עו"ד שי גבאי

גזר דין נאשם 1

כללי

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סמים מסוכנים, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן - **פקודת הסמים**), החזקת סם שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א)-ו(ג) רישא לפקודת הסמים, החזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן, לפי סעיף 9(א) ו-(ד) לפקודת הסמים, קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין**), ונטילת חשמל, לפי סעיף 400 לחוק העונשין.

הסדר הטיעון שגובש בין הצדדים כלל את תיקונו של כתב האישום מבלי שגובשה הסכמה לעניין העונש, ובהקשר זה טען כל צד על-פי מיטב שיקול דעתו.

יצוין כי עניינו של נאשם 2, שהמצב העובדתי ביחס אליו שונה, הסתיים אף הוא בהסדר טיעון, במסגרתו תוקן כתב האישום כך ששיקף עבירה של קשירת קשר לביצוע פשע בלבד, והצדדים עתרו במשותף להשתתף עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות וקנס. ביום 14.7.2021 ניתן גזר דינו של נאשם 2, במסגרתו אומץ הסדר הטיעון, והוטלו על הנאשם העונשים המוסכמים.

2. על-פי כתב האישום המתוקן, שכר הנאשם מבנה תעשייתי בן מספר קומות באור יהודה, כאשר בהמשך, השתמש בקומתו האחרונה של אותו מבנה כמעבדה לצורך גידול סם מסוכן מסוג קנבוס. במהלך התקופה צייד הנאשם את המעבדה בציוד רב לגידול הסם שכלל מזגנים, שנאים, משאבת מים, נורות הלוגן, מפוחים ועוד. כמו כן התחבר הנאשם, שלא כדין, לרשת החשמל של חברת החשמל, והשתמש בחשמל שאינו זכאי לו. ביום 20.4.2020, החזיק הנאשם במעבדה סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של כ-46 ק"ג, שלא

לשימוש עצמי.

תסקירי שירות המבחן וכברתהדרהטיפוליתשעברהנאשם

3. מתסקירי שירות המבחן בעניינו של הנאשם עולים הנתונים הבאים:

הנאשם, יליד אוקראינה, בן 28 במועד ביצוע העבירות, נשוי ומתגורר עם אשתו ביפו, כאשר לשניים ילד משותף. מזה 3 שנים עוסק בבניית פרגולות. הנאשם עלה ארצה בגיל 16, כאשר שלוש שנים לאחר מכן הוריו התגרשו. כיום אביו מובטל ואמו עובדת כאחות בבית חולים, ושניהם מנהלים אורח חיים נורמטיבי. בוגר 10 שנות לימוד ללא תעודת בגרות, ומעיד על עצמו כי סבל מבעיות קשב וריכוז שלא אובחנו מעולם.

מגיל צעיר התחבר הנאשם לחברה שולית, ונחשף לסמים ולאלימות בשכונה בה גדל. כאשר היה בן 16 החל להמר וצבר חובות לשוק האפור, והסתייע באמו על מנת לכסותם. הוא לא גויס לצה"ל נוכח מעורבות פלילית קודמת בגינה ריצה מאסר בפועל בגיל 19.

הנאשם התנסה לראשונה בסמים במאסרו ממניעים חברתיים ומצרכי השתייכות. לצד השימוש, לקח חלק בקבוצת גמילה לאסירים. עם שחרורו, החל להשתמש בסם מסוג קנבוס. מבחינה כלכלית, לאחר שחרורו מן הכלא ובתקופת הקורונה צבר חובות של מאות אלפי שקלים בשוק האפור ובהוצאה לפועל.

4. הנאשם מוכר לשירות המבחן כבר משנת 2012, עת עמד לדין בגין עבירה מתחום האלימות והרכוש. אז, התרשם שירות המבחן מאדם בעל מערכת ערכים בעייתית, קווי חשיבה והתנהגות המאופיינים בקושי בדחיית סיפוקים, בקושי בקבלת סמכות וכן בקושי בהצבת גבולות. אי-לכך, שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית והנאשם נידון למאסר ממושך בפועל.

בהתרשמותו הראשונית במסגרת הליך זה, זיהה שירות המבחן אדם עם נטייה לדפוסים עברייניים וקושי משמעותי בהצבת גבולות. לצד זאת, מקבל הוא אחריות על מעשיו באופן מלא, מכיר בחומרת העבירות, מביע חרטה כנה ושואף לקיים אורח חיים תקין ונורמטיבי לצד אשתו ובנו. שירות המבחן התרשם שקיים סיכון ממשי שהנאשם ישוב להתנהלות פורצת גבולות, בעיקר על רקע צורך כלכלי והתמכרות, והדגיש את החשיבות שבשילוב הנאשם במסגרת טיפולית. משום כך, שולב במרכז "חוסן" במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות, תחילה בראשון לציון ולאחר מכן ביפו, שם שיתף פעולה, הקפיד על הגעה למפגשים פרטניים עם עו"ס ועל מסירת בדיקות שתן נקיות מדי שבוע. כמו-כן, השתתף בקבוצה הטיפולית "מתחילים" במסגרת היחידה, וכן השתתף בקבוצה טיפולית לשליטה בכעסים. לאורך ההליך הטיפולי ובמהלך הקשר עם שירות המבחן הביע הנאשם מוטיבציה גבוהה לשינוי, לשיקום חייו ולקיום אורח חיים נורמטיבי.

5. נוכח התהליך שעבר הנאשם בשירות המבחן, כמו גם הצורך המשמעותי שעודנו קיים בהליך טיפולי, הומלץ על הטלת עונש מאסר על דרך של עבודת שירות וצו מבחן למשך כשנה, כך שלא ייפגע ההליך הטיפולי וניסיונו של הנאשם לשיקום חייו, גם כהורה. שירות המבחן ראה לנכון לציין כי ענישה על דרך של מאסר בפועל עשויה להוביל לרגרסיה בשיקומו של הנאשם.

ראיות לעונש

6. מגיליון הרשעותיו הקודמות של הנאשם עולה כי לחובתו הרשעה קודמת בבית משפט שלום, מיום 19.2.2013, בעבירות שבוצעו בין החודשים ינואר 2012 ועד אוגוסט 2012, ובהן הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) בחוק העונשין; גניבה לפי סעיף 384 בחוק העונשין; התפרצות למגורים/תפילה לבצע עבירה לפי סעיף 406(ב) בחוק העונשין; וכן החזקת מכשירי פריצה לפי סעיף 409 בחוק העונשין. בגין כל אלה נדון לעונש מאסר בפועל של 36 חודשים. מדובר בהרשעה משמעותית שיש לה רלוונטיות מסוימת לעניינו. זאת ועוד, לנאשם הרשעה שטרם התיישנה בבית משפט לנוער בעבירה של איומים לפי סעיף 192 בחוק העונשין, בגינה נדון למאסר על תנאי של 5 חודשים למשך שנתיים.

7. מדוח מרכז של חברת החשמל עולה כי לנאשם חובות קודמים בסך עשרות אלפי שקלים, אותם הקפיד לשלם בשנה האחרונה, וממשיך לשלם גם כיום. עוד עולה כי לנאשם תיקים רבים בהוצאה לפועל, שסגר במהלך השנה האחרונה כחלק מהליך שיקומו הכלכלי.

טיעוני הצדדים לעונש

8. התובעת, עו"ד מירב גבע, עמדה בהרחבה על חומרת העבירה שבוצעה. נטען כי מדובר בכמות משמעותית של סם מסוכן מוכן להפצה, שיש ביכולתו לפגוע בבריאות הציבור, בשלומם, בביטחונם וברכושם. עוד ציינה כי הפגיעה הפוטנציאלית היא במשתמשים, במשפחותיהם וכן, באופן עקיף, בציבור בכללותו. ההתחברות של הנאשם לשירותי החשמל באמצעות מעקף מאולתר, מהווה סכנה בפני עצמה ויש לראותה כפן מחמיר. כמו-כן, למרות שנאשם 2 הורשע גם הוא במסגרת תיק זה, ברור מכתב האישום כי נאשם 1 הוא המבצע העיקרי והמתכנן של העבירות.

על בסיס הטיעונים האמורים ותוך הצגת פסיקה רלוונטית, עתרה התובעת **למתחם ענישה שני בין 24 חודשי מאסר ל-48 חודשי מאסר**.

אשר למיקומו של הנאשם במתחם הענישה, ציינה התובעת שלחובת הנאשם עבר פלילי, אמנם רובו המכריע בעבירות רכוש, אולם לצידן ריצוי מאסר בפועל לתקופה משמעותית של 36 חודשים. כמו-כן, נפתח תיק כנגד הנאשם מוקדם יותר השנה, וקיים נגדו תיק נוסף תלוי ועמד שהוגש בו כתב אישום. כעולה מהתסקיר, הרקע לביצוע העבירות היה כלכלי - חיפוש אחר הפתרון הקל להגדלת הכנסותיו של הנאשם. שרות המבחן עמד על כך שמדובר באדם שקיים קשרים לאורך השנים עם גורמים שוליים וכי יש לו קושי משמעותי בהצבת גבולות. לבסוף, טענה התובעת כי השיקום אינו דרמטי, מושפע מתמריצים חיצוניים ו-ודאי שלא מדובר בשיקום המצדיק חריגה ממתחם הענישה לקולא.

בנסיבות אלה, עתרה התובעת למקם את עונשו של הנאשם ברף התחתון של השליש השני של המתחם, לצד מאסר על תנאי וקנס.

9. ב"כ הנאשם, עו"ד מחמוד נעאמנה, טען כי כמות הסם שנתפסה במעבדה הינה קטנה באופן יחסי, ובתצורה אחרת יכול שהתיק היה נדון בבית משפט השלום, ולכך יש לתת את הדעת בקביעת המתחם.

ביחס למיקומו של הנאשם במתחם הענישה, עמד הסנגור על כך שהנאשם הביע חרטה אמיתית, הודה בעבירות

המיוחסות לו עוד בהליך המקדמי ולקח אחריות מלאה על מעשיו, באופן שמצדיק התחשבות במיקומו במתחם. זאת ועוד, טען הסנגור כי העבר הפלילי שהוצג על ידי התביעה אינו רלוונטי לאישום זה ולכן אין להביאו בחשבון במיקום הנאשם במתחם העונש. עוד פירט ארוכות על תהליך השיקום המשמעותי והחיובי שעבר הנאשם במהלך השנתיים האחרונות - הנאשם השתלב מיוזמתו בטיפול ביחידת "חוסן", והמשיך הנאשם בטיפול משמעותי, לרבות מול שרות המבחן, שכלל מסירת בדיקות שתן נקיות, שילוב בקבוצות טיפוליות ייעודיות וטיפול בהיבטים של שליטה בכעסים. בכל אלה התמיד הנאשם והפגין רצינות. התסקיר מצביע באופן חד-משמעי על מודעות לחומרות העבירות ולקשיים באופיו, על תובנות והפנמה של הפסול שבמעשיו, וכן על הצורך לשקם את חייו למענו ולמען עתיד משפחתו. לאור כל אלה, המלצת שירות המבחן שלא להשית על הנאשם מאסר בפועל באופן שיתיישב עם ההליך השיקומי. עוד צוין, כי הנאשם עובד כעת בעבודה מסודרת כדי להתפרנס בכבוד ואף הקים תא משפחתי במהלך השנתיים האחרונות יחד עם אשתו, כאשר נולד להם בן וכעת מצפים לילד נוסף. אלה הפכו למעשה את סדרי העדיפויות של הנאשם ומהווים חיזוק נוסף למחויבות שלו לשינוי בחייו. לבסוף, ציין הסנגור שהנאשם נמצא בשנה האחרונה בהליך לסגירת חובותיו הרבים, שעומדים על סך עשרות אלפי שקלים, ועובדה זו יש בה גם להעיד על הצלחת הליך השיקום ועל נכונותו של הנאשם לשיקום חייו.

מטעמים אלה, ותוך הצגת פסיקה מתאימה, סבר הסנגור כי אף אם המתחם שייקבע כולל משני צדדיו עונש מאסר בפועל, יש לחרוג ממנו מטעמי שיקום ולהסתפק בעונש של מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, לצד קנס.

10. הנאשם בדבריו ציין: **"התיק הזה נתן לי הזדמנות נוספת לחיים של עצמי. אני בטיפול עושה עבודה טובה. התחלתי להקים את הקן המשפחה, למדתי להיות אבא ובעל טוב. אני רוצה את ההזדמנות להמשיך בטיפול, להשתקם, ולהראות במה שאני מסוגל לטוב ולא מה שחיפשתי לפני שנים ברע. היום אני עובד בכבוד ולא מעניין אותי דבר מעבר למשפחה שלי. אני לא רוצה לפספס את ההזדמנות שניתנה לי".**

דיון והכרעה

11. דומה כי אין צורך להכביר מילים על החומרה הטמונה במעשים כגון אלו שביצע הנאשם, אשר פוגעים במגוון ערכים חברתיים ובהם הגנה על הציבור מפני הנזקים הישירים שנגרמים לגופם ולנפשם של הצרכנים הפוטנציאליים, והנזקים העקיפים שנגרמים כתוצאה מביצוע עבירות רכוש ואלימות הנלוות לצריכת הסם.

יש לייחס משמעות רבה לתופעת ריבוי המעבדות שמוקמות בשנים האחרונות כפי שנלמד מכתבי האישום המוגשים חדשות לבקרים לבתי המשפט (וניתן להניח כי רק חלקן נתפסות על-ידי המשטרה). מדובר בתופעה נפוצה ומסוכנת המחייבת ענישה הולמת, גם מקום בו מדובר בסמים "קלים" כגון קנבוס. לעניין זה יפים דבריו של כב' השופט עמית בע"פ 2596/18 **זנזורי נ' מדינת ישראל** (12.8.2018) (להלן - **עניין זנזורי**): **"צרכנים ומשתמשים ואנשים נורמטיביים, שבעבר לא היו מוכנים ליטול על עצמם סיכון להסתבך בעולם הפלילי, נכונים כיום לילך צעד נוסף ולהפוך למגדלים וסוחרים בסם... ברם, סחר בסמים הוא סחר בסמים. ידע כל מי שמהרהר בדרכים לעשיית כסף קל, כי מדיניות הענישה לא השתנתה ובית המשפט רואה בחומרה עבירות של סחר והפצה של סמים מסוכנים, גם סמים "קלים", תוך הטלת ענישה משמעותית ומרתיעה. צרכנים ומשתמשים - ראו הוזהרתם"** (פס' 8 לפסק דינו של כב' השופט עמית).

12. באשר למידת הפגיעה בערכים המוגנים, הרי שזו צריכה להילמד מאופייה של המעבדה ומכמות הסם. בענייננו מדובר במעבדה "רגילה", שהכילה ציוד "סטנדרטי" המוחזק דרך קבע במעבדות - גופי תאורה ייעודיים, מערכות אוורור והשקיה, אדניות וחומרי דישון. כמות הסם (46 ק"ג) אינה מבוטלת, **ואולם תיקי מעבדות בכמויות אלה מוגשים לבתי משפט השלום על-פי מדיניות ההעמדה לדין של התביעה**, כך שיש לנתון זה השפעה על מתחם העונש ההולם שייקבע. בנסיבות התיק דנן התרחש אירוע עברייני נוסף של גניבת חשמל, אשר רלוונטי אף הוא לקביעת המתחם, ויש בו כדי לייצר הבחנה מסוימת בין מעבדה אחת לאחרת. יש אף ליתן את הדעת לתכנון שקדם לביצוע העבירה, אשר בא לידי ביטוי בשכירת הבית ובהתקנת הציוד הרלוונטי. מכתב האישום עולה כי הנאשם אמנם הסתייע באדם אחר, שנאשם גם הוא במסגרת אישום זה, ואולם אין מחלוקת כי חלקו של הנאשם בנסיבות העניין היה מרכזי ודומיננטי.

בהינתן כלל הנתונים האמורים לעיל, לרבות נטילת החשמל, הנזק הפוטנציאלי שהיה עלול להיגרם מהפצת הסם והמשך הפקתו הוא משמעותי. יחד עם זאת, הנזק הקונקרטי נמנע מאחר שהנאשם נתפס טרם הפצת הסם. בהינתן האמור, ניתן לסכם את מידת הפגיעה בערכים המוגנים **כבינונית**.

13. בבחינת מדיניות הענישה הנוהגת, מצאתי את פסקי הדין הבאים כרלוונטיים:

רע"פ 3287/21 **עתמין נ' מדינת ישראל** (12.5.2021) - המבקש הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, בכך שגידל בביתו ובחממה בחצרו סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של **57 ק"ג**. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה שנע בין 20 ל-40 חודשי מאסר, אך חרג מגבולות המתחם שקבע, והשית על המבקש 9 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות בשל שיקולי שיקום. ערעור שהוגש על קולת העונש התקבל, ובית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה שנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר**. בהתחשב בשיקולי שיקום, ובשים לב לכלל לפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין, השית על המבקש 20 חודשי מאסר בלבד, לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור שהגיש המבקש.

רע"פ 174/21 **סויסה נ' מדינת ישראל** (25.2.2021) - המבקש הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית בכך ששכר שתי יחידות ומחסן הצמודים לבית קרקע בהם הקים מעבדה לגידול קנבוס **במשקל כולל של 38 ק"ג**. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה שנע בין 10 ל-28 חודשי מאסר, אך חרג מהמתחם שקבע והשית על המבקש 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות בשל שיקולי שיקום. ערעור שהוגש על קולת העונש התקבל, ובית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה שנע בין 15 ל-30 חודשי מאסר**. בהתחשב בשיקולי שיקום ובשים לב לכלל שלפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין, השית על המבקש 12 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור שהגיש המבקש.

רע"פ 6041/18 **כהן נ' מדינת ישראל** (22.10.2018) - המבקש הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן, וגניבת חשמל בכך שגידל קנבוס **במשקל כולל של 39.5 ק"ג** וגנב חשמל בשווי 40,000 ₪. בית משפט השלום קבע **מתחם ענישה שנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר**, והשית על המבקש 20 חודשי מאסר, תוך מתן משקל לשיקולי שיקום אך חרף המלצת שירות המבחן לחריגה מהמתחם. בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון דחו את הערעורים שהגיש המבקש על חומרת העונש.

ע"פ 2194/14 **בן שמעון נ' מדינת ישראל** (10.9.2014) - המערער הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של גידול סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן בכך ששכר דירה וגידל בה קנבוס **במשקל כולל של 33.5 ק"ג**. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה שנע בין 18 ל- 30 חודשי מאסר**, והשית על המערער 23 חודשי מאסר (27 כולל הפעלת מאסר על תנאי), לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון קיבל ערעור שהוגש על חומרת העונש והעמיד את עונשו של המערער על 20 חודשי מאסר בשל שיקולי שיקום (והפעלת התנאי בחופף).

ת"פ (מחוזי ת"א) 28847-09-20 **מדינת ישראל נ' יבלונקה** (12.9.2021) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, החזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן והחזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן בכך שהקים מעבדה בבית פרטי ששכר, בסיוע של אחר, כבעניינו, וגידל בה קנבוס **במשקל כולל של 47 ק"ג**. במקרה זה קבעתי **מתחם ענישה שנע בין 20 ל- 45 חודשי מאסר**, והשתתי על הנאשם 20 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית, בהתחשב בכך שהייתה זו הרשעתו הראשונה בפלילים.

ת"פ (מחוזי ת"א) 28397-10-19 **מדינת ישראל נ' פרולוב** (3.3.2021) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, החזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן ונטילת חשמל שלא כדין בכך שהחזיק ותפעל מעבדה בה גידל קנבוס **במשקל כולל של 50 ק"ג**. באותו מקרה קבעתי **מתחם ענישה שנע בין 23 ל- 51 חודשי מאסר**, והשתתי על הנאשם 23 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

ת"פ (מחוזי ת"א) 6090-10-19 **מדינת ישראל נ' פלופסקי** (13.7.2020) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית וגניבת חשמל בכך שהקים מעבדה וגידל בה קנבוס **במשקל כולל של 52 ק"ג**. באותו מקרה קבעתי **מתחם ענישה שנע בין 24 ל- 52 חודשי מאסר**, והשתתי על הנאשם 24 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית.

ת"פ (מחוזי ת"א) 35223-09-19 **מדינת ישראל נ' הורוביץ** (9.3.2020) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, החזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן והחזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן בכך שהקים בוילה ששכר מעבדה וגידל בה קנבוס **במשקל כולל של 54 ק"ג**. במקרה זה קבעתי **מתחם ענישה שנע בין 22 ל- 50 חודשי מאסר**, והשתתי על הנאשם 28 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

סיכום - מתחם העונש ההולם

14. על יסוד כלל הנתונים אשר פורטו לעיל ראיתי להעמיד את מתחם העונש ההולם **ברף התחתון שלו על 20 חודשי מאסר וברף העליון שלו על 45 חודשי מאסר**.

קביעת העונש המתאים לנאשם (ללא התחשבות בהליכי השיקום)

15. לצורך קביעת העונש המתאים, בלא התחשבות בהליך השיקום שעבר ובהשפעתו על הענישה, הבאתי

בחשבון את המאפיינים הבאים:

ראשית, הנאשם הורשע בעבר בעבירות ממחוזות האלימות והרכוש, בגין אף ריצה מאסר משמעותי. אמנם אין מדובר בעבירות מתחום הסמים המסוכנים, כבעניינו, אולם ודאי יש בכך שיקול שעומד לחובת הנאשם.

שנית, מדובר בנאשם אשר הודה במיוחס לו ונטל אחריות על מעשיו, ועל כן יש מקום להעניק לו הקלה משמעותית בעונש. אציין כי התרשמתי גם מדברי הנאשם בדבר חרטתו הכנה ורצונו לסגור חובותיו, להמשיך בשיקום שעשה ולצאת לדרך חדשה.

שלישית, הנאשם נשוי והוא אב לילד רך, כאשר הוא ואשתו מצפים לילד נוסף בחודשים הקרובים. הנאשם מהווה חלק משמעותי בתא המשפחתי, הן מבחינה רגשית והן מבחינה כלכלית, במיוחד בשנה האחרונה, תוך כדי שעובר הוא הליך שיקומי. הנזק שצפוי להיגרם לתאו המשפחתי בעקבות מאסרו, יש בו כדי להשליך במידת מה גם על תקופת המאסר ועל מיקומו של הנאשם במתחם הענישה.

נתתי דעתי גם למצבו הכלכלי של הנאשם וכן למאמציו לשלם את חובו לחברת החשמל, כפי שבאו לידי ביטוי במסמכים השונים שהוגשו ובטיעון הסניגור.

על יסוד השיקולים הללו, וללא התחשבות (בשלב זה) בהליך השיקום, היה מקום לגזור על הנאשם עונש של 30 חודשי מאסר.

השפעתו של הליך השיקום על העונש המתאים לנאשם

16. במסגרת טיעוני לעונש עתר ב"כ הנאשם להתחשבות בהליכי השיקום שעבר באופן שתיבחן האפשרות להשית על הנאשם ענישה על דרך של עבודות שירות ולמצער חריגה לקולא ממתחם הענישה לעבר עונש מאסר קצר יותר. מנגד, ב"כ המאשימה עמדה על כך שהליכי השיקום בעניינו של הנאשם אינם מצדיקים חריגה ממתחם הענישה או ענישה בדרך של עבודות שירות וכי יש להשית על הנאשם עונש מאסר משמעותי שישקף את חומרת העבירות.

בעניינו, התרשם שירות המבחן בתסקיריו כי הנאשם עובר טיפול משמעותי, וכי נראה שהנאשם מכיר בערכו של הטיפול ונעזר בו, ועל כך יש לברך. ראיתי להביא בחשבון את העובדה שהנאשם התמיד בהליכי השיקום לאורך תקופת זמן שאינה מבוטלת, תוך כדי משבר הקורונה שהאט את הקצב, באופן שמעיד על נכונותו לאמץ אורחות חיים נורמטיביים ולזנוח את דפוסיו העברייניים. יחד עם זאת, נראה כי לא מדובר בהליך שיקומי בעוצמה המצדיק חריגה ממתחם הענישה, אלא בכזה שיש להתחשב בו בקביעת העונש בתוך המתחם בלבד. יש לקוות כי הנאשם ישכיל להשתלב בהליכים טיפוליים במסגרת ריצוי עונשו בבית הסוהר, ימשיך בעבודה הטיפולית שהחל ויפתח דף חדש בחייו.

ראה בעניין זה עמדת בית המשפט העליון בע"פ 126/22 מדינת ישראל נ' פלוני (27.4.2022):

"לא בכל מקרה שבו תהליך טיפולי מתקדם בכיוון חיובי, יש להפעיל את הסמכות הקבועה בסעיף 40 לחוק העונשין. אחרת, נמצא כי החריג מרוקן מתוכן את הכלל, שלפיו יש לגזור את העונש בתוך מתחם הענישה בהלימה לחומרת המעשה ולמידת האשם של העושה... לא בכדי אפוא, נקבע כי יש לנקוט זהירות רבה בהפעלת סעיף 40 לחוק העונשין, וכי סטייה ממתחם הענישה תיעשה אך במקרים

חריגים, בבחינת יוצא מן הכלל, כאשר סיכויי שיקום מובהקים מצדיקים זאת. (ההדגשה במקור)

על מנת להעריך את סיכויי השיקום כי יש לבחון בין היתר את המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עבר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה. לצד זאת, הובהר כי התקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחן העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם."

מתן משקל משמעותי להליך השיקום בגדרו של המתחם הובילה אותי למסקנה כי יש להטיל על הנאשם עונש המשקף את הרף התחתון של מתחם הענישה.

סוף דבר

17. על יסוד כלל השיקולים שפורטו לעיל, ראיתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 20 חודשי מאסר בפועל. הנאשם יתייצב לריצוי עונש ביום 5.2.2023 בשעה 08:30 במתקן ניצן או במתקן אחר עליו יורה שב"ס בהליך המיון המוקדם, ככל שייערך כזה. מועד ההתייצבות למאסר נקבע תוך התחשבות במועד הלידה הצפוי של זוגתו של הנאשם.

ב. 6 חודשי מאסר אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מהיום עבירה על פקודת הסמים מסוג פשע.

ג. חודשיים (2) מאסר אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מהיום עבירה על פקודת הסמים מסוג עוון או עבירת רכוש מסוג עוון (לרבות עבירה של נטילת חשמל שלא כדין).

ד. קנס בסך 8,000 ₪. הקנס ישולם ב- 16 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.3.23 ועד לסיום התשלומים או 20 ימי מאסר תמורתו.

ה. ניתן צו למוצגים לשיקול דעת קצין משטרה ו/או התביעה. הצידוד שנתפס במעבדה יחולט.

ו. זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ"ב חשוון תשפ"ג, 16 נובמבר 2022, במעמד הצדדים.

**בני שגיא, שופט
סגן נשיא**